

Gaál Csaba

A nemtelenség előnye Chirurg – Chirurgie

MÁTÉ IMRE szerint (Yotengrit) az ősi magyar gyógyítók úgy vélekedtek, hogy „[a]hol a nőket kizárják a közéletből, a közt eszének háromnegyedétől fosztják meg”.

Orvos és politikus között az a különbség, hogy az orvosnak, hogy hű lehessen önmagához, rendelkeznie kell a meg nem alkuvas bátorságával, míg a politikusnak, ha hű akar maradni önmagához, tetőtől talpig egyezségre késznek kell lennie, különben nem politikus. Kettejük viszonyában akkor kezdődnek a gondok, amikor a politika közvetlenül beavatkozik az orvoslásba vagy a tudományba. (Köztudott, hogy a politikusok szívesen és hatalmi helyzetükből adódóan gyakran teszik ezt.) Mindennapi életünk átpolitizáltságának tudható be néhány divatba jött terület tudománnyá magasztosítása, így például a genderológia, ami alkalmas megingatni a „nagybetűs” tudományba vetett bizalmat. Egyesek ezt a tőkét próbálják meg sekélyes, pontatlan és biológiaiilag elfogadhatatlan nézetek alátámasztására felhasználni. Hasonló ez a „muciológiához”, amely olyan, mint a genderszak: roppant fontos, de értelmetlen, haszontalan és zavart kelthet még a józan fejekben is.

Ezek jutottak eszembe, miután kezembe vettem a német *Der Chirurg* című szaklap egyik legutóbbi számát (2022;93:531–2.). A szerkesztőség arra hivatkozva módosította a kiadvány címét, hogy az idők változásához az orvosi folyóiratoknak is alkalmazkodni kell. Az idézett újság ugyanis „*A sebész*” címet viselte eddig, ami – szerintük – tarthatatlan. Az indoklásban két érveléssel hozakodtak elő.

Ma már az orvosok több mint fele a női nemhez sorolható, sőt jelenleg (legalábbis Németországban) az orvostanhallgatók kétharmada nő. (A 2021-es magyar adatok alapján a kamarai tagság 49 013 orvosának 57,4 százaléka tartozott ehhez a nemhez.)

A nemek egyenjogúságának korában helytelen a hímnemű („*der*”) formát használni, amely kirekeszti a női sebészeket, akik „*die*” névelővel jelölendők. (A Német Orvosnők Szövetsége szerint – mert ilyen is létezik! – a női sebészek aránya 8-10 százalék. Hazánkban ez az arány 9 százalék.) A címváltozással a nemi semlegességet szeretnék elérni, ezzel is követve a „társadalmi fejlődést”. Nem ez a mai „haladár” politikai irányzat célkitűzése is?

Az idézett sebészlapot a továbbiakban *Die Chirurgie* (A sebészet) névre keresztelték, hasonlóan ahhoz, ahogyan a korábbi *Der Facharzt*-ból is *Die Fachdisziplin* lett. Vagyis a szakmai képviselőből a hivatás megjelölése vált névadóvá.

A magam részéről – valahányszor az újságot tanulmányoztam – soha nem jutott eszembe, hogy a nyelvtani hímneműség okán lenézni, lefokozni vagy bármilyen módon hátrányosan megkülönböztetni a női orvostársakat. (Érdeemes elgondolkodni a jelmondaton!) Anélkül, hogy vitatnánk vagy megkérdőjeleznénk a másik nem jelenlétét, szerepét, önkéntelenül is tudunk az eloszlási arány változásáról, vagyis hogy egyre több nőnemű munkatárs jelenik meg az orvosi hivatásban, így a sebészetben is. Miért kellene ezt a jelenséget nyelvtani eszközökkel is erőszakosan tudomásunkra hozni, kihangsúlyozni? Az idézett német lapot a hagyomány is kötelezi, kötelezné, ugyanis immáron 93 évre tekinthet vissza. Persze magyarként könnyen beszélek, mivel anyanyelvünkben tudvalevőleg nem ismert a nemek közötti különbség. Nyelvi kezdeteinktől a „semlegesség” talaján állunk, és eredendően – politikai szóhasználatra váltva – felzárkóztunk a társadalmi fejlődés által kívánt magas fokra. Íme a magyar nyelv eme különleges időtállósága!

„A nyelvromlás a teljes szellemi káoszra, a teljes szellemi káosz a felbomlásra, a felbomlás a halálra mutat.”

Kertész Imre